

جمجمه جوان

لاله زارع

سرشناسه: زارع، لاله، ۱۳۶۱ -

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه جوان/لاله زارع.

مشخصات نشر: تهران: هیلا، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۳۵ ص.

فروست: رمان ژانر؛ ۲. جنایی/دبیر مجموعه محمدحسن شهسواری/انتشارات هیلا؛ ۷۶.

شابک: ۵-۸۶-۵۶۳۹-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: داستان‌های فارسی - قرن ۱۴

موضوع: Persian fiction -- 20th century

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ج ۸ ۴۴۱۷ الف/۸۳۴۶ PIR

رده‌بندی دیویی: ۸۲۳/۶۲

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۵۳۱۵۹۱

تهران، خیابان اسلاط، خیابان منیری جاوید،
کوچه مبین، شماره ۴، تلفن ۵۸۵۲ ۴۰ ۶۶

*
ویرایش، آماده‌سازی و تصحیف:
تحریریه انتشارات ققنوس

لاله زارع
جمجمه جوان
چاپ اول
۱۳۹۶

۹۹۰ نسخه

چاپ پڑمان

شابک: ۵-۸۶-۵۶۳۹-۶۰۰-۹۷۸

ISBN: 978-600-5639-86-5

حقوق چاپ و نشر محفوظ است.

۹۰۰۰ تومان

دربارهٔ مجموعهٔ رمان ژانر

هیچ نویسنده‌ای به اندازهٔ ژانر نویس با شهرزاد همذات‌پنداری نمی‌کند. ژانرنویس مخاطب را بر سر پادشاهی می‌نشاند و هدفی جز تسخیر تمام قلب و ذهن او ندارد. همچون شهرزاد که اگر هر شب نمی‌توانست پادشاه را پای نقل خود نگه دارد هستی خود را از دست می‌داد، ژانرنویس نیز نمی‌تواند موفقیتش را به آینده و آیندگان معین کند؛ نه به آینده و نه به منتقدان و روزنامه‌نگاران و نه به جوایز. هر زمانه از توجه و اقبال همه این‌ها خشنود می‌شود، زیرا در به دست آوردن مخاطب بیشتر یاری‌اش می‌رسانند. بنابراین ژانرنویس اگر در تسخیر عقل و احساس خواننده ناتوان باشد، در لحظه از هستی ساقط می‌شود. از این روست که باید به کمال بر ظرایف و شگردهای داستان‌گویی مسلط باشد و هم از این روست که می‌توان ادعا کرد ژانرنویسی عالی‌ترین و تکنیکی‌ترین شکل داستان‌گویی است. این واقعیت چنان روشن است که بر پایهٔ آن نویسندگان بزرگ و صاحب‌سبک معاصر را به دو دسته می‌توان تقسیم کرد: یا استادان ژانرنویس، همچون استیون کینگ، جورج آر. آر. مارتین و دنیس لیهان، یا آن دسته از نویسندگان ادبی‌نویس که با وقوف کامل بر قواعد ژانر سعی در گذشتن از آن‌ها دارند، همچون میلان کوندرا، بارگاس یوسا و فیلیپ راث.

در ایران اما نویسندگان از دیرباز در ژانر رمانس (عاشقانه) می‌نوشته و بازار و مخاطبان مخصوص به خود را هم داشته‌اند. اما رمان‌نویسان فارسی، چه به لحاظ کمی و چه به لحاظ کیفی، در ژانرهای مانند جنایی، تریلر (مهیج)، وحشت، علمی-تخیلی و فانتزی چندان فعال نبوده‌اند و چون آثار درخوری در این ژانرها نوشته یا منتشر نشده است، هنوز مشخص نیست که در صورت انتشار آثاری از این دست آن‌ها با اقبال مخاطب روبه‌رو خواهند شد یا نه.

«مجموعه رمان ژانر» قصد دارد در این وادی گام بگذارد. هدف اصلی این مجموعه، پرستش و انتشار رمان‌هایی متناسب با فرهنگ ایرانی (هرچند در برخی موارد وجه تمایز چندانی میان ما و مخاطب جهانی وجود ندارد) و احترام به احساس، شعر و سلیقه فرهیخته نسل جدید مخاطبان است. معمولاً تولیدکنندگان (ناشران و نویسندگان) و مخاطبان هستند که برای آسان‌تر شدن انتخاب ژانرها را طبقه‌بندی و نامگذاری می‌کنند. ضلع سوم مثلث توجه به ژانر، یعنی منتقدان — همواره بعد از آن‌که ژانری به اوج خود می‌رسد وارد میدان می‌شوند، یعنی زمانی که ژانری با اقبال تمام مخاطب روبه‌رو می‌شود. بنابراین آنقدر که منتقدان و نظریه‌پردازان دغدغه تعیین حدود و ثغور وجوه ژانر را دارند، نویسندگان و خوانندگان ندارند. به همین سبب است که نمی‌توان در نظر، پردازش بزرگ حوزه ژانر را پیدا کرد که درباره حدود ژانر یا اصولاً ژانرها نظر یکسانی داشته باشند. مثلاً برخی تریلر و فانتزی را بیشتر حال و هوا (mood) می‌دانند تا ژانر. برخی تریلر را زیرژانر جنایی می‌دانند و برخی، برعکس، جنایی را زیرژانر تریلر. و چندین و چند اختلاف نظر دیگر. با این همه، برخی از اصول ژانری کمابیش در میان تمام نظریه‌پردازان مشترک است. مثلاً اگر موضوع رمانی قتل باشد، ژانر آن جنایی است یا اگر رمان در آینده بگذرد و به پیشرفت‌های علمی توجه داشته باشد، علمی-تخیلی است. با توجه به این نکات سعی بر آن است که در «مجموعه رمان ژانر»

(البته با توجه کامل به تجربه نامگذاری پیشینیان) قرار و مدارهای خودمان را با خوانندگان بگذاریم.

مجموعه جوان

گفته آمد که وقتی موضوع رمانی قتل است، کمابیش در ژانر جنایی هستیم. رمان مجموعه جوان نوشته نویسنده جوان، لاله زارع، نیز با روایت شایسته یک قتل آغاز می‌شود.

درباره هر قتل معمولاً سه سؤال اساسی پیش می‌آید:

«قاتل کیست؟»

«چگونه مرتکب قتل شده است؟»

«و چرا؟»

بدیهی است که در رمانی به قتل در آن صورت می‌گیرد به هر سه پرسش باید پاسخ داده شود، اما تمرکز هر رمان در هر ژانر بر پاسخ دادن به یکی از این پرسش‌های سه‌گانه است. مثلاً اگر تمرکز بر پرسش «قاتل کیست؟» باشد، ژانر جنایی با ژانر معمایی تلفیق می‌شود و در نتیجه با رمانی در ژانر جنایی-معمایی رویه‌رو می‌شویم. ماجرای هایلوک هولمز و هرکول پوارو از مشهورترین نمونه‌های این دسته است. اگر تمرکز بر چگونگی قتل باشد، معمولاً یا با ژانر تریلر-جنایی مواجهیم مانند رمان زنی که دیگر نبود نوشته بوالو و نارسزاک، یا با ژانر نوآر، مانند رمان غرامت مضاعف نوشته جیمز ام. کین. حتی ممکن است در ژانر وحشت سیر کنیم، مانند رمان درخشش نوشته استیون کینگ. و اگر تمرکز بر چرایی قتل باشد و رمان هم در ژانر باشد، نتیجه تریلری روان‌شناسانه است، مثل رودخانه میستیک نوشته دنیس لیهان، یا رمانی ادبی (literary) است، مانند جنایت و مکافات داستایفسکی یا بیگانه نوشته آلبر کامو.

در ژانر جنایی-معمایی، آن که راز قتل را می‌گشاید اصلی‌ترین

شخصیت است و ما تقریباً همیشه ماجرا را از دید او می بینیم. این شخصیت به چهار شکل وارد داستان می شود:

۱. نیروهای رسمی و قانونی همچون افسران یا بازپرسان نیروی پلیس. از نمونه های مشهور آن می توان به سربازرس مگره نوشته ژرژ سیمنون و کارآگاه والاندِر نوشته هنینگ مانکل اشاره کرد.

۲. کارآگاهان خصوصی. از نمونه های مشهور آن شرلوک هولمز است و نیز فیلیپ مارلو، قهرمان رمان های ریموند چندلر.

۳. افراد نیمه متخصص مانند وکلا، روزنامه نگاران، نویسندگان جنایی یا نظامیان سابق. از نمونه های مشهور آن آثار الری کوئین و «مجموعه رمان های یک پلیس» اثر لی چایلد است.

۴. مردم عادی که معمولاً با انگیزه های شخصی وارد ماجرا می شوند. از نمونه های موفق آن رمان تحسین شده فیل در تاریکی نوشته قاسم هاشمی نژاد است.

مجموعه جوان از نوع اول است و قهرمان آن سروان نیروی انتظامی ای به نام روزبه افشار است که هر بار با پرونده قتل روبه رو می شود. از این پس، در «مجموعه رمان ژانر»، رمان های جنایی-معمايي را که نیروی رسمی کشور آن را حل می کند «رمان پلیسی» می نامیم.

مجموعه جوان اولین رمان پلیسی این مجموعه است. لاله زارع در رمان های بعدی اش به سایر پرونده های سروان روزبه افشار نیز می پردازد. امیدواریم بتواند یک رمان پلیسی جذاب ایرانی به ادبیات ما بیفزاید. مجموعه جوان که این نوید را می دهد.

محمدحسن شهسواری
دبیر مجموعه